

ПА ЭНЕРГАЭФЕКТЫЎНАСЦІ МЫ Ё ЛІДАРАХ

Беларусь займае першае месца сярод краін ЕАЭС

Як расказаў намеснік старшыні Дзяржстандарта — дырэктар Дэпартамента па энергаэфектыўнасці Віталь Крэцкі, у нашай краіны ёсць пэўныя поспехі ў частцы зніжэння энергаёмкасці. «Калі параўноўваць з 2000 годам, то гэты паказчык мы знізілі больш чым у 2 разы. У краін ЕАЭС тэмпы значна ніжэйшыя. Так, напрыклад, пасля Беларусі самы высокі тэмп у Казахстане, дзе гэты паказчык знізілі ў 1,2 раза», — адзначыў намеснік старшыні Дзяржстандарта.

Пры гэтым, паводле яго слоў, апошнім часам тэмпы зніжэння энергаёмкасці ў нас упалі. Гэта выклікана неабходнасцю большага ўкладання інвестыцый у арганізацыю тэхналогій, абнаўленне тэхналагічнага прагрэсу і фінансавымі выдаткамі. Акрамя памяншэння энергаёмкасці прадукцыі, павышаецца канкурэнтаздольнасць і прадукцыйнасць працы. Так, тэмпы зніжэння энергаёмкасці за 10 гадоў складаюць каля 10% і адпавядаюць сусветнаму падыходу. Таму Беларусь і ў далейшым будзе прытрымлівацца гэтага шляху.

Паказчыкі энергетычнай незалежнасці

Па словах Вітала Крэцкага, дзве прыярытэтыныя мэты ў сферы павышэння энергетычнай эфектыўнасці нашай нацыянальнай эканомікі — гэта зніжэнне залежнасці Беларусі ад энергарэсурсаў, што імпартаюцца, і збліжэнне энергаёмкасці ВУП да сярэднеусветных значэнняў.

«Паказчык нашай энергетычнай самастойнасці з улікам БелАЭС ужо складае 27,5%. Значная доля забяспечана праз павелічэнне паліўнага балансу ўласнымі энергарэсурсамі. У асноўным гэта біямаса, торф, ёсць доля і аднаўляльных крыніц энергіі. З улікам вынікаў работ доля ўласных энергарэсурсаў складае 17,4% (без уліку энергіі ад БелАЭС)», — расказаў дырэктар Дэпартамента па энергаэфектыўнасці.

Сёння па краіне спажываецца каля 3,2 мільёна тон паліва ўласных энергарэсурсаў, што дазваляе замясціць каля 3 мільярдаў кубічных метраў прыроднага газу штогод. У Дэпартаменце па энергаэфектыўнасці дэтальна абследавалі айчынную эканоміку на прадмет таго, як працуе наш прамысловы сектар. Так, тэмпы росту прамысловай прадукцыі павялічыліся прыкладна ў 1,5 раза, а спажыванне энергарэсурсаў знізілася амаль на 30%. Гэта сведчыць аб тым, што сёння краіна можа нарошчваць тэмпы прамысловай вытворчасці без істотнага павелічэння выкарыстання энергарэсурсаў. Для гэтага ў нас створана нарматыўна-прававая база і выяўляюцца пэўныя рэзервы па павышэнні эфектыўнасці ў арганізацыях краіны.

Напрыклад, тэмпы вытворчасці прадукцыі канцэрна «Белдзяржхарчпрам» у параўнанні з данымі 2016 года павялічыліся на 10%, пры гэтым спажыванне энергарэсурсаў знізілася на 20%.

«Адзін з ключавых кірункаў, які мы хочам рэалізаваць з Расіяй у найбліжэйшы час, — укараненне сістэм энергетычнага менеджменту на прадпрыемствах, — падкрэсліў Віталь Крэцкі. — Сёння беларуская энергасістэма працуе з найлепшымі ўдзельнымі паказчыкамі па электраэнергіі на постсавецкай прасторы. Разам з тым, каб наша эканоміка і вытворцы былі канкурэнтаздольныя, неабходна далей развіваць энергаэфектыўныя мерапрыемствы і зніжаць удзельныя выдаткі на выпуск прадукцыі».

Прыярытэт — мясцовым відам паліва

Віталь Крэцкі адзначыў, што з 10,5 тысячы энергетычных крыніц у Беларусі больш за 50% працуюць на мясцовых відах паліва, а ў сістэме ЖКГ — больш за 70%. «У нас у краіне ёсць асобныя тэрытарыяльныя адзінкі, якія ў долі мясцовых энергарэсурсаў дасягаюць больш за 90%. Сярод іх — Глускі, Расонскі, Бешанковіцкі і Старадарожскі раёны. З доляй мясцовых энергарэсурсаў звыш 70% у нас 45 раёнаў», — сказаў намеснік старшыні Дзяржстандарта.

Работа па павелічэнні балансу мясцовых энергетычных рэсурсаў вядзецца ў нашай краіне парадку 14 гадоў. За гэты час у цэлым па краіне ўведзена ў эксплуатацыю каля 398 энергетычных крыніц, якія працуюць на мясцовых відах паліва, сумарнай магутнасцю 1,8 ГВт. За апошнія тры гады рэалізацыі дзяржаўнай праграмы нашай краінай было ўведзена ў эксплуатацыю 40 энергакрыніц, яшчэ каля 50 прадпрыемстваў плануецца ўвесці да канца п'яцігодкі.

Акрамя таго, што ў краіне замяшчаюцца імпартаваныя віды паліва, будаўніцтва энергетычных крыніц на мясцовых відах спрыяе і памяншэнню сабекошту вырабленай цеплавой энергіі. Так, на аб'ектах, якія былі ўведзены ў эксплуатацыю ў 2023 годзе, сабекошт выпрацоўвальнай цеплавой энергіі на 20% ніжэйшы.

Самы выгадны паказчык на энергакрыніцах працуе сёння на торфе і ацэньваецца парадку 93—99 рублёў за 1 ГКАЛ. На другім месцы — драўніна. Таксама вялікая ўвага ў краіне прыцягненню ў баланс драўняных паліўных гранул. Створана шмат вытворчасцяў пелет. «У вядомага віду паліва ёсць пэўныя перавагі, перш за ўсё — экалагічнасць, зручнасць захоўвання і транспарціроўкі», — падкрэсліў Віталь Крэцкі.

Паводле яго слоў, асабліва эфектыўна выкарыстоўваць гэты від паліва на невялікіх энергетычных крыніцах (да 500 кВт) перш за ўсё за кошт аўтаматызацыі і меншай колькасці абслуговага персаналу. Акрамя таго, гэты від паліва будзе актуальны для насельніцтва ў тых раёнах, дзе адсутнічаюць перспектывы газазабеспячэння або падводу электрасеткавай інфраструктуры. Калі параўноўваць з пачынам ацяпленнем на дрэвах, то адна тона пелет сёння дазволіць замясціць 1,6 тысячы кубічных метраў дроў.

Работа па замяшчэнні будзе прадоўжана

Як паведаміла намеснік міністра энергетыкі Вольга Пруднікава, з пункту гледжання атамнай энергетыкі, наша краіна мае магчымасць скараціць спажыванне выкапнёвых відаў паліва. Гэта, вядома, і газ, і мазут, нашы крыніцы ў асноўным традыцыйна працавалі менавіта на гэтых відах паліва. У энергасістэме краіны працягваецца работа па ўключэнні ў баланс мясцовых паліўна-энергетычных рэсурсаў.

Намеснік міністра адзначыла, што за мінулы год за кошт прадпрыемстваў-энергетыкаў у краіне сэканомілі каля 200 мільёнаў кубаметраў прыроднага газу. А за кошт уцягвання і выкарыстання тарфяной прадукцыі на прамысловых прадпрыемствах (гэта, вядома, перш за ўсё прадпрыемствы жыллёва-камунальнай гаспадаркі, цэментнай галіны) мы замясцілі таксама больш за 100 мільёнаў кубаметраў прыроднага газу.

Акрамя таго, Вольга Пруднікава паведаміла, што ў структуры энергетычнага балансу нашай краіны з'явіліся новыя віды паліва. Гэта паліўныя пелеты, гранулы. На прадпрыемствах міністэрства праводзіцца рэжымна-наладчыя выпрабаванні на шэрагу аб'ектаў і ўжо выкарыстоўваецца гэты від паліва. Таксама вядуцца работы па перапраектнай прапрацоўцы будаўніцтва новых энергакрыніц на трох аб'ектах у Брэсцкай і Мінскай абласцях.

Драўняныя драўніны ў Вілейцы, пелеты — у Шабанах

Як у сталічным рэгіёне павышаюць выкарыстанне драўнянага паліва, расказаў намеснік генеральнага дырэктара РУП «Мінскэнерга» Вячаслаў

Дубовік: «Апроч іншага, у сябе на прадпрыемстве плануем павысіць выкарыстанне мясцовых відаў паліўна-энергетычных рэсурсаў пры вытворчасці электрычнай і цеплавой энергіі. Так, мы ўключыліся ў выкананне комплексу мер па павелічэнні выкарыстання драўняных паліўных гранул пры вытворчасці электрычнай і цеплавой энергіі. Ужо ў сакавіку бягучага года паспяхова праведзены рэжымна-наладчыя выпрабаванні па выкарыстанні пелет пры сумесным спальванні з драўнянай драўнінай на Вілейскай міні-ЦЭЦ».

Аналагічная работа цяпер вядзецца на Жодзінскай ЦЭЦ. «Мы ўжо бачым, што сапраўды ёсць эканамічна магчымыя эфектыўныя рэжымы работы па спальванні паліўных пелет на нашых энергакрыніцах, і працягваем працаваць. Распрацоўваем перапраектную дакументацыю па выкарыстанні пелет на раённай кацельні «Шабаны», пуска-рэзервовай кацельні Мінскай ЦЭЦ-5», — сказаў намеснік генеральнага дырэктара РУП «Мінскэнерга».

Ён дадаў, што першая стадыя перапраектнай прапрацоўкі ўжо завершана. Пасля ўзгаднення і праходжання экалагічнай экспертызы ў ліпені бягучага года работа будзе цалкам скончана, затым і пачнуць рэалізацыю гэтых мерапрыемстваў на кацельнях. Усё гэта будзе спрыяць далейшаму павышэнню якасці абслугоўвання спажываюцаў.

Датычыцца кожнага

Аб'яўлены Год якасці, безумоўна, сведчыць аб тым, што ў раздзел прыярытэтаў нацыянальнай эканомікі ў першую чаргу ставіцца павышэнне якасці жыцця. Такім чынам, усе новыя энергаэфектыўныя тэхналогіі палягчаюць нам побыт.

«Пры гэтым энергетычная бяспека непарыўна звязана з экалагічнай, і гэта таксама важны фактар, які аказвае ўплыў на жыццё кожнага грамадзяніна Беларусі», — адзначыла загадчыца лабараторыі «Устойлівае энергетычнае развіццё» Інстытута энергетыкі НАН Беларусі Таццяна ЗОРЫНА.

Паводле яе слоў, для атрымання дадатковай інфармацыі пра ўплыў мерапрыемстваў па энергаберажэнні на асобныя групы насельніцтва было праведзена апытанне вялікай групы рэспандэнтаў рознага полу, узросту і рэгіёна пражывання.

«Мы правялі даследаванне пра ўплыў палітыкі ў галіне энергаберажэння на эканамічныя паказчыкі развіцця Беларусі і сацыяльна-эканамічнае становішча насельніцтва. У якасці асноўных зыходных даных разглядалі асноўныя паказчыкі эканамічнага развіцця Беларусі, асноўныя паказчыкі сацыяльнага развіцця і паказчыкі, якія характарызуюць дасягненне мэт дзяржаўнай праграмы «Энергаберажэнне» ў 2016—2020 гадах. Узлі гарызонт 2015—2021 гадоў, каб крыху выйсці за рамкі п'яцігодкі. У якасці інструмента аналізу выкарыстоўвалі самы просты — каэфіцыент карэляцыі», — патлумачыла загадчыца лабараторыі.

Яна падкрэсліла, што большасць рэспандэнтаў ведае аб энергаберажэнні і робіць пэўныя намаганні ў гэтым кірунку. «У якасці мэт, чаму трэба займацца энергаберажэннем, апытаныя адзначылі эканомію бюджэту хатняй гаспадаркі на аплату паліўна-энергетычных рэсурсаў, а таксама зніжэнне негатыўнага ўздзеяння на наваколнае асяроддзе. Такім чынам, можна сказаць, што палітыка ў рамках дзяржаўнай праграмы «Энергаберажэнне» на працягу многіх гадоў прынесла сур'ёзныя вынікі насельніцтву — людзі трацяць частку сваіх даходаў на энергаберагальныя мерапрыемствы», — заявіла спецыяліст.

Юбілейны конкурс

Роўна з сярэдзіны красавіка ў нашай краіне стартаваў конкурс «Лідар энергаэфектыўнасці — 2024». Як адзначыў загадчык аддзела агульнай энергетыкі РУП «БелЦЭІ» Андрэй МАЛОЧКА, штогадовы конкурс у сферы энергаэфектыўнасці, рэсурса-беражэння і экалагічнасці ўяўляе сабой комплекс мерапрыемстваў, накіраваных на выяўленне і наступную папулярызаванне энергаэфектыўных прадуктаў (тавараў, абсталявання, сістэм, тэхналогій, будынкаў і іншага), якія прадстаўлены на рынку Беларусі і дазваляюць найбольш эфектыўна скараціць спажыванне паліўна-энергетычных рэсурсаў.

Больш за 250 прадпрыемстваў было ўзнагароджана за ўвесь час існавання конкурсу, больш за 300 найменняў прадукцыі атрымалі знак лідара энергаэфектыўнасці. Прадпрыемствы практычна ўсіх сектараў эканомікі, у тым ліку рэгіянальныя, актыўна ўдзельнічаюць у нашым конкурсе. Гэта дазваляе не толькі паказаць сябе, але і пазнаёміцца з іншымі тэхналогіямі і прадуктамі, якія прадстаўляюцца як на беларускім, так і на міжнародным узроўнях.

Гэтым разам конкурс прымеркаваны да Года якасці. Менавіта пад гэтым дэвізам будуць праходзіць практычна ўсе мерапрыемствы. Крыху змяняцца намінацыі, пройдзе навукова-практычная канферэнцыя. Плануем яе правесці ў першай дэкадзе снежня пасля традыцыйнага ўзнагароджання. Акрамя таго, пашырыцца экспертны склад. Так, 30 экспертаў, у тым ліку і замежных, будуць прымаць удзел у ацэнцы прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў.

«Непарыўнасць навукі і вытворчасці вельмі важная для ўкаранення самых перспектыўных тэхналогій і прадуктаў пры павышэнні эфектыўнасці нацыянальнай эканомікі. Мы вырашылі адзначыць самую перспектыўную моладзь. Хочам, каб на нашай канферэнцыі яны прадставілі свае рашэнні для далейшага маштабавання на ўсю краіну і не толькі», — сказаў Андрэй Малочка.

Сёлета некаторыя намінацыі былі аптымізаваны. Пры гэтым арганізатары пакінулі рэгіянальную намінацыю, а таксама намінацыю «Найлепшае СМІ, якое асвятляе энергаэфектыўнасць».

Сяргей КУРКАЧ.